

Hørings svar fra Gjøvik kirkelige felle råd

kirkevalg – overordnede problemstillinger.

Innledning.

Takk for mulighet til å komme med noen svar rundt temaet: Kirkevalg.

Vi mener at dette er en god form for å få frem vår mening om temaet, da det gir oss innsikt i problemstillingene og en viss vurdering av ulike momenter. Det blir en motsats til den nettbaserte orientering med raske spørsmål og svar som ble gjennomført av Prosjektgruppe «Kirkeordning» for kort tid siden. Den opplevde vi ikke seriøs.

Generelt til flere av spørsmålene og de ulike alternativ.

Høringsdokumentet baserer seg på enkelte «fakta» fra Kifo og påstander fra enkeltpersoner og grupperinger i forholdet til «asymmetriske lister» og påstand om at lister fra grupperinger garanterer for at man ikke stemmer inn mennesker i kirkelige råd som mener det motsatte av hva en selv står for. Det vises til ett valg, valget der forholdet til likekjønnet ekteskap var hovedtema. For det valgets vedkommende er resonnementene sakssvarende. Men å bygge valgordning på et slikt grunnlag kan det diskuteres om er sakssvarende. Det er en kjensgjerning at det f.eks. ved siste valg i 2019 var svært viktige kirkepolitiske temaer der det allerede er avdekket at det er sterkt motstridende holdninger innen de enkelte listegrupperinger. Ett, av flere eksempler, er medlemmer i Åpen Folkekirkes holdning til viktige spørsmål i fremtidig kirkeordning. Tar man dette i betraktning vil noen av kirkerådets argumentasjonsrekker svekkes.

Vi ser og er enige i Kirkerådets behov for å gjøre noen justeringer i Valgordning / valgeregler. Vi deler det generelle synspunkt at man bør endre minst mulig, da det er stort behov for å gjøre endringer tilpasset en ny kirkeordning, med tilsvarende rasjonalisering. Vi ser frem til det!

Vi tillater oss å påpeke at det ved flere av spørsmålsstillingene er noe mangelfull konsekvensutredning av de ulike alternativer. Vi håper dette vil foreligge når vi senere skal ta stilling til modeller.

2.5

Kommentar modellvalg:

Vi vil minne om at Kirkemøtets og Stortingets intensjon for å endre en årelang ordning med nominasjonskomite og en liste sammensatt av denne, var å bedre det demokratiske grunnlag, dvs. gi bedre valgalternativer og sikre at ulike syn ble representert, herunder også mindretallets synspunkter. KM åpnet av den grunn for at det skulle kunne foreligge flere listealternativer. Vi støtter et slikt ønske. Vi er som følge av dette, negative til å velge modell B i de tilfeller der det kun vil foreligge en liste ved valget. Vi er enige med Kirkerådets påpekning i siste avsnitt i 2.2.2: «Hensynet til reelle valgmuligheter og ivaretagelse av mindretallsrepresentasjon vil ikke bli ivaretatt hvis det bare blir levert inn en liste.» Dette vil undergrave intensjonen om demokrati. Til tross for «faren» ved å få flere «partilister», som gjerne over tid blir politiske lister slik det er i Sverige, er vi enige i at nominasjonskomiteens lister kan droppes der det forefinnes flere grupperingslister. Der det kun blir en liste, vil vi gå inn for modell A med de foreslått justeringer.

Det er samtidig viktig for oss å understreke at vi er svært betenkt på en modell med partilister som får som resultat å undergraver den viktige demokratiske rolle menighetsrådene har hatt i Dnk.

Kommentar til forenklet ordning for valg av nominasjonskomite:

Vi er enige i at det går an å forenkle sammensetning av nominasjonskomite der det blir en hastesak. Vi synes imidlertid at den ble unødvendig liten (to personer hvorav den ene er fra ungdomsrådet). Gjennomføres et valg som foreslått, bør den i alle fall bestå av fem personer, pluss representant fra ungdomsrådet.

3.

Supplere lister og kandidater ved valg av menighetsråd.

Her deler vi Kirkerådets anbefaling: alternativ 2; Åpne for supplerende nominasjon uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.

4.

Kommunikasjon om lister og kandidater.

Vi er enige med KR når det er avgjørende viktig at velgere kjenner til hva kandidater står for (og ikke bare hva listene sier). Vi støtter i hovedsak alternativ 2. Det virker imidlertid unødvendig enkelt at valgrådet kun skal stille kandidatene et spørsmål: «Hva vil du jobbe for hvis du blir valgt?». I de fleste valg vil det for kommende periode være noen saker som skiller seg ut, og som vil skille sakene fra hverandre. Det er ikke bare seksualspørsmål som er av interesse for velger å vite kandidaters holdning til.

5.

Tid og sted for valg.

Det primære for oss er å understreke viktigheten av at de kirkelige valg avholdes samtidig med og i lokaler i umiddelbar nærhet av andre offentlige valg. Hvorvidt dette fastsettes i kirkeordning eller i kirkevalgreglene opplever vi er et hensiktsmessighets spørsmål. Vår tilnærming er mer av karakteren: Hvor er det enklest å tilpasse det til en ny og tilpasset valgordning i fremtiden? Trolig vil det være i valgeregler.

6.

Personvalgeregler.

Prinsipielt ønsker vi regler som fremmer velgernes innflytelse. Dog ikke så langt som praksis kunne være i tidligere valg, at en stemme endret valgresultatet. Vi går derfor for en forsiktig / moderat bruk av sperregrense (maks 5 %) ved valg av menighetsråd.

I bispedømmerrådsvalg oppleves det uheldig at kun en svært begrenset gruppe (nominasjonskomiteen) kan åpne for dobbeltstemme til en eller flere kandidater, uansett type liste. Ordningen bør være felles for alle typer liste. På dette området er det enorme forskjeller for hvorledes politiske liste kan settes opp etter omfattende prosesser. Vi ønsker også at det kan åpnes opp for strykning av kandidater. Det vil øke velgernes innflytelse og styrke de demokratiske prosesser.

7.

Forhåndsstemming.

For vårt fellesrådsområde har det vært lagt stor vekt på at det skal være god anledning til å forhåndsstemme. I perioder har det vært tilgang til dette på kirkekontoret i Gjøvik sentrum. I andre perioder har lokaler i rådhuset vært benyttet.

Vi ber kirkerådet arbeide intenst videre for å gjøre det mulig å gjennomføre forhåndsstemming også digitalt. Det vil være viktig!

Vi støtter KR's alternativ 3, der en fastsetter felles nasjonalt tidspunkt for forhåndsstemming. Vi innser at dette trolig blir en minimumsløsning og at vi vil forsøke å opprettholde åpningstider ut over denne tidsperioden. Utformingen av budskapet bli viktig.

Vi registrerer at en vil ta bort ordningen om å kunne forhåndsstemme på et fellesråds kontor. Det undrer oss. Vi har felles kontor for nesten alle menigheter i kommunen, der også prost, prester og fellesrådsansatte arbeider. Her er det gunstig å ha forhåndsstemming i den innledende perioden av forhåndsstemming. Det gir velgerne større mulighet for å avgi stemme. Det må kunne fortsette.